Karoliina Niemi 3.12.2018 110/18/L/A

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Kirjallinen asiantuntijalausunto eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta, 05.12.2018 klo 09:30

E 92/2018 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission työohjelma vuodelle 2019

Pyydettynä lausuntona valtioneuvoston selvitykseen: Komisison työohjelma vuodelle 2019 (E 92/2018 vp) Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Metsäteollisuus ry yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että komission tulee loppukautensa aikana keskittyä jo annettujen ehdotusten loppuunsaattamiseen yhteistyössä neuvoston ja parlamentin kanssa sekä jo hyväksytyn lainsäädännön toimeenpanoon. Monivuotista rahoituskehystä koskevissa neuvotteluissa eteneminen on myös Metsäteollisuus ry:n mielestä tärkeää. EU on sitoutunut tavoittelemaan älykästä, kestävää ja osallistavaa kasvua, jolla luodaan työpaikkoja ja säilytetään niitä. Metsäteollisuus muistuttaakin, että talouskasvu, työllisyys sekä osaaminen tulee pitää vahvasti esillä jatkettaessa neuvotteluita rahoituskehyksestä.

1 Syvemmät ja oikeudenmukaisemmat sisämarkkinat

Komission työohjelma ja sitä koskeva Suomen kanta ovat sisämarkkinoiden osalta kannatettavat. Dynaaminen ja menestyvä sisämarkkina luo kysyntää suomalaiselle osaamiselle ja tuotannolle, mistä seuraa talouskasvua ja edelleen sen tarjoamia edellytyksiä hyvinvoinnille. Sisämarkkinat luovat myös pohjaa EU:n asemalle kauppapolitiikan ja globaalin talouden toimijana.

Ohjelman liitteissä mainittu ja marraskuussa 2018 annettu tiedonanto sisämarkkinoiden jäljellä olevista esteistä ja uusista mahdollisuuksista edesauttaa sisämarkkinoiden syventämistä uuden komission aikana ja on asia, joka ansaitsee myös väistyvän komission huomion.

2 Uutta pontta työllisyyteen, kasvuun ja investointeihin

Kiertotalouden osalta työohjelmassa todetaan, että on tärkeää saattaa loppuun kiertotaloustiedonannon toimenpiteet. Valmisteilla olevalle kertakäyttöisiä muovituotteita koskevalle direktiiviehdotukselle annetaan suuri painoarvo. Metsäteollisuus ry kyseenalaistaa direktiivin vaikutusmahdollisuuden edistää eurooppalaisten yritysten johtoasemaa

suhteessa kilpailijamaihin työohjelmassa kuvatulla tavalla. On syytä huomata, että kertakäyttöisiä muovituotteita koskeva direktiivi koskettaa vain verrattain pientä joukkoa tuotteita.

Metsäteollisuus ry:n näkemyksen mukaan kiertotaloutta edistetään ennen kaikkea korvaamalla uusiutumattomista raaka-aineista valmistettuja tuotteita uusiutuvista raaka-aineista valmistetuilla ja panostamalla kiertotalouden ratkaisujen tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Tämän lisäksi tarvitaan pitkäjänteistä ja ennustettavaa politiikkaa, jotta yrityksillä on mahdollisuus investoida ja uudistua.

3 Tasapainoinen ja kehittyvä kauppapolitiikka

Komission työohjelma ja sitä koskeva Suomen kanta ovat kauppapolitiikan osalta kannatettavat. Ohjelmassa todetaan lisääntyvät jännitteet ja epävarmuus globaalissa kauppajärjestyksessä sekä tästä seuraava tarve sitoutua säilyttämään ja vahvistamaan sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestelmää. WTO:n uudistaminen ja säilyttäminen ovat keskeinen osa tätä työtä, ja EU:n tulee jatkaa työtään järjestön toimintakyvyn ja tulevaisuuden turvaamiseksi.

Ohjelmassa nostetaan esiin EU:n asema kahdenvälisten kauppasopimusten neuvottelijana ja jo nykyisellään huomattava sopimusverkosto. Ajantasaiset kauppasopimukset ovat keino tasapuolistaa toimintaedellytyksiä ja luoda EU-yrityksille kilpailuetua. Niiden neuvottelemista tulee jatkaa keskittyen myös siihen, että olemassa olevat ja tulevat sopimukset toimeenpannaan ja niiden hyödyntämistä tarpeen mukaan edistetään. Iso-Britannian ja EU:n tulevia kauppa- ja taloussuhteita koskeva sopimus tulee olemaan tärkeä.

Brexitiin liittyen komission ohjelman liitteissä mainitaan prioriteettina WTO-tariffikiintiöiden jakamista koskeva asetusehdotus. Metsäteollisuuden osalta havuvanerin nollatullikiintiö tulee saada asianmukaisesti jaettua EU27:n ja Iso-Britannian välillä ilman WTO-lisämyönnytyksiä EU27:lta, ja jako tulee saattaa EU:ssa oikea-aikaisesti voimaan.

Ohjelmassa mainitaan prioriteettina investointien seurantamekanismia koskeva asetusehdotus. On tärkeää huolehtia siitä, ettei mekanismista muodostu kolmansille maille perustetta protektionistisiin toimiin.

4 Joustava energiaunioni ja tulevaisuuteen suuntautuva ilmastonmuutospolitiikka

Komission työohjelmaa koskevassa tiedonannossa todetaan, että EU on johtanut maailmanlaajuisia toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi ja että se on ainoa suuri talous, jolla on lainsäädäntöä kasvihuonekaasujen vähentämiseksi Pariisin sopimuksen mukaisesti vähintään 40 prosentilla vuoteen 2030 mennessä.

EU:lla on maailmanlaajuisesti katsottuna kovimpia tavoitteita, ja päästövähennysten toimeenpano on uskottavaa ja pitkälle edennyttä. Tulevaisuudessa EU:n tulisi suunnata ilmastotoimiaan nykyistä voimakkaammin kansainväliseen suuntaan ja olla myös tällä saralla vahvempi globaali toimija, kuten komissio työohjelmassaan yhdeksi yleistavoitteekseen ilmoittaa.

Maailmanlaajuisen vaikuttavuuden lisäämiseksi komission työohjelmassa pitäisi näkyä kunnianhimoa myös kansainvälisen ilmastodiplomatian suhteen. Jotta päästöt vähenisivät maailmanlaajuisesti riittävästi, olisi EU:n kyettävä sitouttamaan muita talouksia edistämään ilmastotoimia vastaavalla uskottavuudella ja ripeydellä kuin EU. Suoraan tähän viittaavia aloitteita ei komission työohjelmassa näy, vaikka noin 90 prosenttia kasvihuonekaasupäästöistä syntyy EU:n ulkopuolella.

Komission vuoden 2019 työohjelmassa on liikenteen osalta todettu tavoitteeksi sopiminen Eurooppa liikkeellä -toimenpidepakettiin kuuluvista komission ehdotuksista, jotta voidaan panna täytäntöön turvallista, puhdasta ja verkkoyhteyksiä käyttävää liikkumista koskeva toimintasuunnitelma. Ehdotuksissa on mukana mm. liikenteen päästöihin, tiekuljetusmarkkinoihin ja liikenteen hinnoitteluun liittyviä kokonaisuuksia. Komissio esitti toukokuussa 2018 hiilidioksidipäästönormeja raskaille ajoneuvoille. Vuonna 2025 uusien kuorma-autojen keskimääräisten CO_2-päästöjen on oltava 15 prosenttia pienemmät kuin vuonna 2019. Vuodeksi 2030 ehdotetaan vähintään 30 prosentin vähennystavoitetta vuoteen 2019 verrattuna. Tiemaksujärjestelmien osalta jäsenmaiden mahdollisuus päättää tiemaksujen käyttöönotosta on säilymässä.

Metsäteollisuus tarjoaa ratkaisuja, kun liikenteen käyttövoimissa halutaan korvata fossiilisia uusiutuvilla. Toimiala haluaa lisäksi korostaa raskaiden ajoneuvojen kalustokoon kasvattamisen tuomia hyötyjä kuljetusten tonnikohtaisen päästöjen vähentämisessä. Metsäteollisuus on laajasti hyödyntänyt Suomessa vuonna 2013 voimaan tullutta raskaiden ajoneuvojen mitta- ja massauudistusta ja on aktiivisesti mukana yli 76-tonnisen kaluston kokeiluhankkeissa. Riippuen kalustotyypistä ja olosuhteista, kalustokokoa kasvattamalla voidaan ajoneuvoyhdistelmän tonnikohtaista polttoaineen kulutusta vähentää jopa 20 prosentilla.

5 Kestävät investoinnit

Komission työohjelmassa korostetaan kestävistä investoinneista annetun asetusehdotuksen tehokasta jatkokäsittelyä. Komission asettama tekninen työryhmä laatii parhaillaan kriteerejä kestäville investoinneille. Työryhmässä ei ole jäseninä teollisuuden edustajia, mutta ryhmä on viestinyt kuulevansa myös muiden kuin finanssialan toimijoiden asiantuntijoita talven 2018-2019 aikana.

Asetusehdotuksessa kestävä metsätalous määritellään ensi kertaa EU-tasolla. Metsäteollisuus ry muistuttaa, että metsätalous on kansallisen toimivallan piirissä ja asetusehdotuksen osalta tulisikin jatkossa kiinnittää erityistä huomiota metsien kestävän käytön käsitteeseen sekä sitä koskeviin delegoitujen säädösten antovaltuuksiin. Metsien käytön kestävyys tulisi jatkossakin osoittaa olemassa olevalla lainsäädännöllä kansallista päätäntävaltaa kunnioittaen.

Lisäksi Metsäteollisuus ry muistuttaa, että puuta jalostava teollisuus vastaa useisiin kestävää rahoitusta koskevan aloitteen ilmastohaasteisiin. Tällaisia ovat uusiutuvien materiaalien jalostaminen, energiatehokkuuden parantaminen, vähähiilisten liikenneratkaisujen tarjoaminen, uusiutuvan energian lisääminen, tuotteet varastoivat hiilidioksidia ja yleisesti fossiilitaloudesta luopuminen.

Metsäteollisuus ry korostaa Suomen aktiivista vaikuttamista asetusehdotuksen jatkokäsittelyyn nyt ja tulevan vuoden aikana. Neuvostotyön lisäksi Suomen tulee tarjota teollisuuden edustajia työryhmään kuultavaksi. On mahdollista, että ehdotusta koskevat kolmikantaneuvottelut ajoittuvat Suomen puheenjohtajakaudelle.

6 Globaalin metsäkadon ja metsien tilan heikentymisen estäminen

Komission työohjelmassa ei mainita lainkaan komission metsäkatoa ja metsien tilan heikentymistä koskevaa tiedonantoa, joka julkaistaneen vuoden 2019 toisella neljänneksellä. Komission mukaan tiedonannossa tuodaan esiin EU:n nykyiset toimet metsäkadon ehkäisemiseksi sekä arvioidaan nykyisten politiikkojen puutteita. Lisäksi komissio tulee ehdottamaan yhtenäisiä toimia metsäkadon hillitsemiseksi, metsien suojelemiseksi sekä arvoketjujen kestävyyden parantamiseksi. Esitys liittyy vahvasti yllä mainittuun kestäviä investointeja koskevaan aloitteeseen.

Komission tavoitteena on avata aihetta koskeva julkinen kuuleminen lähiviikkoina. Suomen tulee vaikuttaa aktiivisesti tiedonannon valmisteluun, jotta se ottaisi huomioon EU:n jäsenvaltioiden LULUCF-sitoumukset ja jotta siinä keskityttäisiin metsäkatoon liittyviin globaaleihin ongelmiin.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja